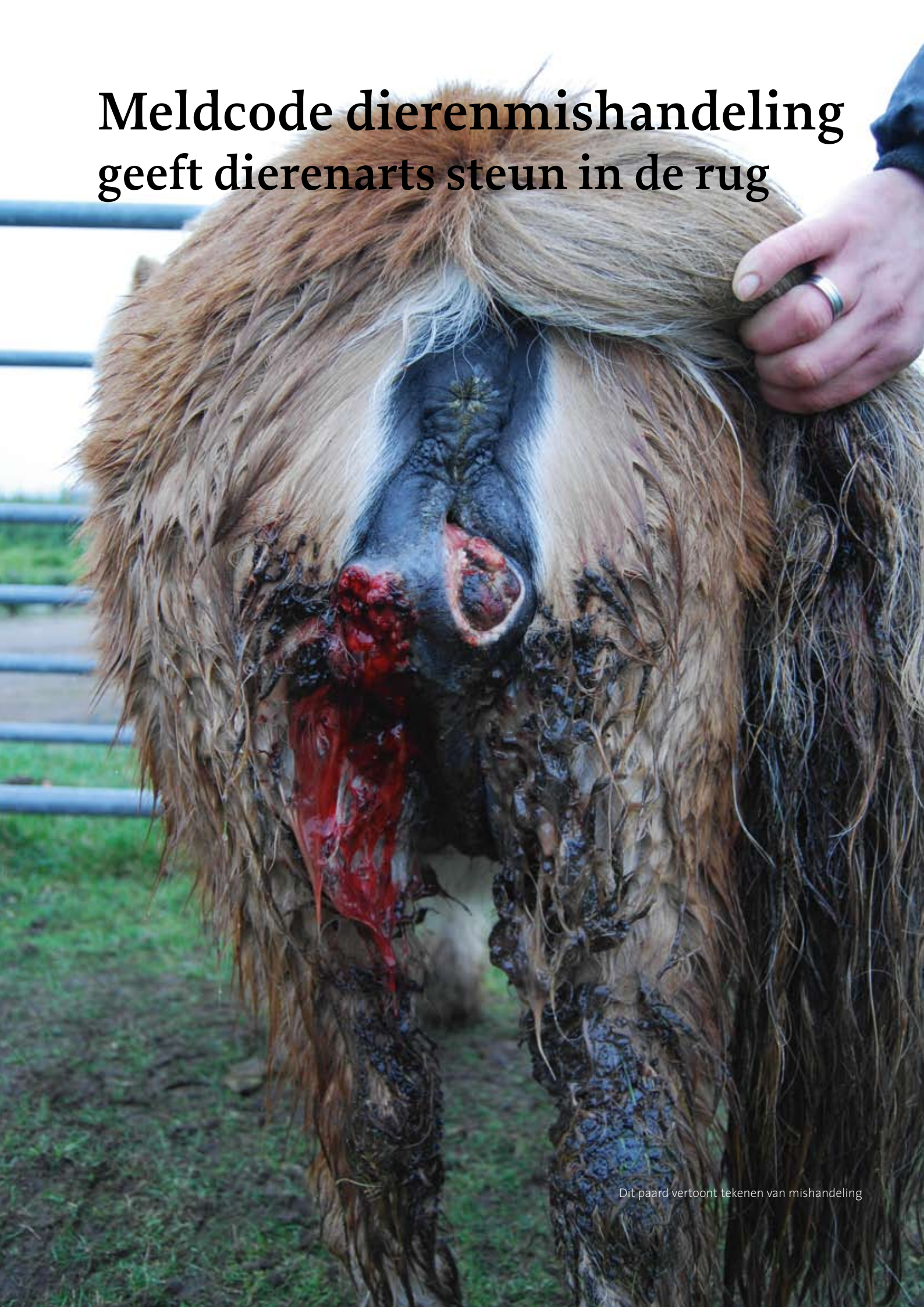

Meldcode dierenmishandeling geeft dierenarts steun in de rug

Dit paard vertoont tekenen van mishandeling

De KNMVD heeft een meldcode voor dieren mishandeling ontwikkeld. Doel van de code is dierenartsen te helpen bij het herkennen van dieren mishandeling en het maken van de juiste afweging om een melding te doen.

Tekst **Berrie Klein Swormink**

Fotografie **Maurits Bosgoed**

Vorig jaar leek het er even op dat de politiek een meldplicht voor dieren mishandeling in zou stellen. De toenmalige ministers Hirsch Ballin (Justitie) en Verburg (LNV) raadden een motie van die strekking echter af. Volgens hen zou dieren mishandeling niet altijd goed te herkennen zijn. De bewindslieden kwamen wel met het voorstel een meldcode dieren mishandeling in te voeren.

De KNMVD pakte de handschoen op en heeft de meldcode het afgelopen jaar in overleg met de overheid uitgewerkt. Eind maart heeft het bestuur van de KNMVD de meldcode formeel bekrachtigd.

“Een meldcode vinden we passender

dan een meldplicht”, zegt Joost van Herten, senior beleidsmedewerker veterinaire zaken bij de KNMVD. “Bij een meldplicht kan snel frictie ontstaan tussen

niet meer met hun dier naar de dierenarts gaan omdat ze vrezen voor een melding van dieren mishandeling. “Dan span je het paard echt achter de wagen”, aldus Van

Lang niet alle gevallen van dieren mishandeling worden daadwerkelijk gemeld

de verplichte melding en de belangrijke rol van de dierenarts als vertrouwenspersoon.” Het zou ongewenst zijn dat mensen

Herten. “De introductie van een meldcode dieren mishandeling sluit bovendien goed aan bij ontwikkelingen op het humane vlak waar sinds enkele jaren met een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt gewerkt.”

De meldcode dieren mishandeling is van toepassing op zowel gezelschapsdieren als landbouwhuisdieren. “In beide categorieën speelt mishandeling een rol, zij het op verschillende manieren. Bij landbouwhuisdieren uit de mishandeling zich vaker in de vorm van verwaarlozing.”

Melden niet nieuw

Van Herten benadrukt dat het melden van dieren mishandeling door dierenartsen niet nieuw is. “Dierenartsen kunnen al jaren terecht bij onder meer de Landelijke Inspectie van de Dierenbescherming en, in het geval van landbouwhuisdieren, bij het vertrouwensloket preventie verwaarlozing landbouwhuisdieren. Straks komt daar wellicht ook de dierenpolitie nog bij.”

Ondanks de bekendheid van deze meldpunten lijkt het er toch op dat lang

Dierenarts Ruth van der Leij: ‘Bij dieren mishandeling is actie nodig’

“De meldcode dieren mishandeling maakt alle veterinairen duidelijk dat actie verlangd wordt als sprake is van een vermoeden van dieren mishandeling.” Aan het woord is dierenarts Ruth van der Leij. Ze werkt momenteel bij de faculteit Diergeneeskunde, maar was daarvoor actief als praktiserend dierenarts. Van der Leij vertelt dat ze meerdere gevallen van dieren mishandeling dan wel -verwaarlozing heeft meegemaakt. “Een voorbeeld. Ik kreeg een keer een ernstig verwaarloosde hond in de praktijk. De rug en flanken van het dier lagen open als gevolg van een ernstige vlooienbesmetting”, vertelt Van der Leij. “De eigenaar kwam de hond brengen met het verzoek euthanasie te plegen. Dat verzoek heb ik geweigerd. Mijn toenmalige baas heb ik toestemming gevraagd om de hond aan te melden bij de Landelijke Inspectie Dierenbescherming om inbeslagname mogelijk te maken. Mijn baas weigerde dit, waardoor ik verder niets kon doen. Ik ben ervan overtuigd dat dit anders was gelopen als er toen al een meldcode was geweest. Op grond van de meldcode had ik kunnen doorzetten, met een positieve actie voor de hond tot gevolg.”

Stappenplan meldcode

Bij het vermoeden of constateren van dierenmishandeling gaat de dierenarts te werk volgens het stappenplan dat onderdeel is van de meldcode. Er zijn vijf stappen:

- Het in kaart brengen van signalen. Dit gebeurt in het patiëntendossier, ondersteund met bewijsmateriaal zoals laboratoriumuitslagen en (röntgen)foto's;
- Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van bestaande meldpunten dierenmishandeling en/of verwaarlozing;
- Een gesprek met de diereigenaar. Openheid is een belangrijke grondhouding in de dienstverlening van dierenartsen aan diereigenaars. In het gesprek krijgt de diereigenaar de gelegenheid te reageren op de vastgelegde feiten en waarnemingen;
- Het wegen van het letsel of de verdenking van dierenmishandeling;
- Beslissen: hulp organiseren of melden.

niet alle gevallen van dierenmishandeling ook daadwerkelijk gemeld worden. "Het aantal meldingen is relatief klein", formuleert Van Herten voorzichtig.

De KNMVD hoopt dat de meldcode ertoe zal leiden dat meer gevallen van dierenmishandeling worden gemeld. Het is de bedoeling dat de meldcode dierenartsen helpt om dierenmishandeling beter te herkennen. "Daarnaast willen we met de meldcode dierenartsen helpen een goede afweging te maken om een mogelijk geval van dierenmishandeling wel of niet te melden. Het is belangrijk dat dierenartsen ook hun vertrouwensfunctie behouden. Als vertrouwenspersoon kun je sommige situaties helpen oplossen, in geval van verwaarlozing bijvoorbeeld met advies over de verbetering van huisvesting, voeding en verzorging. Maar er kan een punt komen dat je als dierenarts uitgepraat bent. Of dat de situatie dermate ernstig is, dat melden noodzakelijk is."

Opleiding

Alleen een mooi document is niet voldoende om dierenartsen te leren om dierenmishandeling beter te herkennen. Niet elke hond met een gebroken poot is een geval van dierenmishandeling. De faculteit Diergeneeskunde maakt in de Masteropleiding uren vrij om aandacht

Voor dierenartsen is een veilig werk- en meldklimaat van het grootste belang

te besteden aan de meldcode. Ook zijn er plannen om forensische diergeneeskunde als keuzevak aan te bieden. "Ook voor dierenartsen die nu al in de praktijk werken, willen we op dit vlak nascholingsbijeenkomsten gaan organiseren."

Huiselijk geweld

Dierenmishandeling en huiselijk geweld gaan vaak hand in hand. Dit is de afgelopen jaren bevestigd door diverse onderzoeken, zowel internationaal als nationaal. De nieuwe meldcode van de KNMVD besteedt aandacht aan de relatie tussen dierenmishandeling en andere vormen van huiselijk geweld. Het leggen van kruisverbanden, zowel vanuit veterinaire hoek als door hulpverleners op het humane vlak, kan helpen om geweld tegen mens en dier te voorkomen of te beëindigen. "De KNMVD is al enkele jaren actief in de Taskforce Huiselijk Geweld en Dierenmishandeling", zegt Van Herten. "Kennis en afspraken vanuit die Taskforce vind je terug in de meldcode. Als een dierenarts een redelijk vermoeden heeft dat er sprake is van zowel dierenmishandeling als huiselijk geweld, kan hij het best contact opnemen met een van de regionale steunpunten voor huiselijk geweld."

Maatschappelijke taak

De KNMVD roept de overheid en maatschappelijke organisaties op om werken volgens de meldcode dierenmishandeling te ondersteunen. "Voor dierenartsen is een

veilig werk- en meldklimaat van het grootste belang. Als een burger weet dat melden van dierenmishandeling nu eenmaal bij de taken van een dierenarts hoort, zal de situatie mogelijk minder snel escaleren als melding ter sprake komt."